

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF CHRISTIAN FALZON SCERRI
ONOR. IMĦALLEF JOSETTE DEMICOLI**

Seduta ta' nhar l-Erbgħa, 12 ta' Lulju, 2023.

Numru 6

Rikors numru 335/2017/1 JZM

Catherine Buhagiar u Frank Buhagiar

v.

**Claudio Caruana u Josephine Caruana għal kull interess li jista'
jkollha**

Il-Qorti:

1. Din hija sentenza dwar appell imressaq minn Claudio Caruana minn deċiżjoni mogħtija mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Kummerċ) nhar it-30 ta' Ottubru, 2018, fejn filwaqt li laqgħet it-talbiet tal-atturi fil-konfront ta' Claudio Caruana u ordnatlu li jħallas lill-atturi s-somma ta' €72,471.82, ċaħdet it-talbiet tagħhom fil-konfront ta' Josephine Caruana.

Daġla

2. B'rikors maħluf imressaq fil-11 ta' April, 2017, l-atturi fessru li permezz ta' skrittura privata tal-25 ta' April, 2008, il-kumpanija CNJ International Limited ikkostitwiet ruħha bħala debitorċi favur l-attriċi, Catherine Buhagiar, għas-somma ta' €107,150. Permezz ta' sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tat-30 ta' April, 2015 fl-ismijiet **Catherine Buhagiar et v. CNJ International Ltd** (Rik Ġur Nru: 1013/13), l-atturi ġew kanonizzati bħala kredituri tal-kumpanija msemmija fl-ammont ta' €72,471.82. Ma sarx appell minn din is-sentenza.

3. L-atturi appellati jfessru li għalkemm inħarġu mandati ta' sekwestru, kemm kawtelatorju u sussegwentement eżekuttiv, huma baqgħu ma tħallsux mill-kumpanija billi ma kellhiex flejjes x'jiġu depożitati. Għalhekk huma mexxew bi proċeduri oħra fl-ismijiet **Catherine Buhagiar et v. CNJ International Ltd** (Rik Ġur Nru: 1208/15) u permezz tal-provvediment tad-29 ta' Frar, 2016 il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili ordnat ix-xoljiment tal-kumpanija CNJ International Limited b'effett mill-21 ta' Diċembru, 2015.

4. L-atturi komplew li fid-data tal-preżentata tar-rikors tagħhom, il-kumpanija CNJ International Limited kienet għaddejja minn proċeduri ta' stralċ, u fil-fehma tagħhom kien jirriżulta ċar li l-kumpanija ma kinitx

qiegħda titmexxa b'mod xieraq, billi minkejja li sar dan is-self min-naħa tal-attriċi lill-kumpanija, l-istess kumpanija spiċċat bla fondi. Dan juri li l-kumpanija kienet qiegħda titmexxa b'mod frawdolenti għad-dannu ta' kredituri bħall-attriċi. Saħqu li kien id-direttur tal-kumpanija, Claudio Caruana, li b'malizzja u *mala fede* wassal lill-attriċi biex temmen li dan is-self kien meħtieġ għall-istess kumpanija, u li l-istess kumpanija kienet tiflaħ trodd lura l-flus meta huwa kien jaf li dan ma setax ikun. L-atturi jagħlqu billi jsostnu li l-mod kif Claudio Caruana eżerċita l-kummerċ bħala direttur tal-kumpanija CNJ International Limited kien qarrieqi u frawdolenti għall-aħħar fil-konfront tal-attriċi u b'hekk huwa għandu jinżamm responsabbli għall-azzjonijiet tiegħu waqt li kien direttur ta' din il-kumpanija skont l-**Artikolu 315 tal-Att dwar il-Kumpaniji**.

5. L-atturi appellati fetħu din il-kawża u talbu lill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (fil-mori tal-proċeduri bl-effett tal-**Avviż Legali 92 tas-sena 2018** daħal fis-seħħ l-**Artikolu 21(b)(i)(ii) u (iii) tal-Att 1 tas-sena 2018** u b'hekk ir-rikors baqa' jinstema' quddiem il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Kummerċ)) sabiex:

“1) Tiddikjara illi kien hemm eżerċizzju ta' kummerċ b'mod frawdolenti da parti tal-intimati jew min minnhom meta kienu diretturi tas-soċjetà CNJ International Limited, skont l-Artikolu 315(1) tal-Kap 386;

*2) Tiddikjara lill-intimati jew min minnhom personalment responsabbli, mingħajr ebda limitazzjoni ta' responsabbiltà għal kull jew għal xi dejn jew responsabbiltajiet oħra assunti minn CNJ International Ltd skont l-Artikolu 315(1) tal-Kap 386, inkluż dak dovut lir-rikorrenti skont id-deċiżjoni datata 30 ta' April, 2015 fl-ismijiet “**Catherine Buhagiar u Frank Buhagiar v. CNJ International Ltd**”, (Rik Ġur numru 1013/13);*

3) Tordna lill-intimati jew min minnhom iħallsu lill-esponenti s-somma ta' tnejn u sebgħin elf erba' mija wieħed u sebgħin Ewro tnejn u tmenin centezmu (€72,471.82) skont id-deċiżjoni tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fl-ismijiet "**Catherine Buhagiar u Frank Buhagiar v CNJ International Ltd**" (Rik Ġur numru 1013/13) datata 30 ta' April 2015;

4) Bl-ispejjeż tal-istanzi kollha kontra l-intimati, inkluż dak tal-mandat ta' sekwestru kawtelatorju bin-numru 591/2017 intavolat kontestwalment mal-odjerna kawża."

6. Il-konvenuti ressqu risposta maħlufa fid-19 ta' Ġunju, 2017 u fiha qalu hekk:

"1. Illi s-soċjetà kummerċjali CNJ International Ltd waqfet l-operat tagħha kawża ta' ċirkustanzi esterni u diffikultajiet finanzjarji sussegwenti li fuqhom ma kellhiex kontroll;

2. Illi d-diretturi tal-istess soċjetà kummerċjali aġixxew korrettement u mhumiex responsabbli għall-falliment u għad-djun tal-istess soċjetà;

3. Illi għall-kuntrarju ta' dak allegat mir-rikorrenti, mill-fatti u s-sentenzi ċitati fir-rikors promotur ma jirriżulta bl-ebda mod illi s-soċjetà CNJ International Ltd ma kinitx qiegħda titmexxa b'mod xieraq jew li addirittura kienet qiegħda titmexxa b'mod frawdolenti għad-dannu tal-kredituri;

4. Illi pjuttost fis-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili **Catherine Buhagiar et v. CNJ International Ltd** mogħtija fid-29 ta' Frar 2016, din l-Onorabbli Qorti ma laqghetx l-allegazzjoni tar-rikorrenti li sar xi kummerċ bi frodi;

5. Illi l-istess attriċi Catherine Buhagiar dejjem kienet a konoxxenza tal-profil, tar-riskji u tal-assi li kellha s-soċjetà CNJ International Ltd u li għalhekk ma seta' qatt ikun hemm malizzja jew mala fede min-naħa tad-diretturi intimati;

6. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, il-pretensjonijiet tar-rikorrenti huma kkontestati u meqjusa infondati fil-fatt u fid-dritt u fi kwalunkwe każ għandhom jiġu ppruvati mir-rikorrenti;

Għaldaqstant, u in vista tas-suespost, l-esponenti jitolbu lil din l-Onorabbli Qorti jogħgobha tiċħad it-talbiet tar-rikorrenti bħala infondati fil-fatt u fid-dritt, bl-ispejjeż inklużi tal-mandati kontra l-istess rikorrenti."

7. B'sentenza mogħtija fit-30 ta' Ottubru, 2018 l-Ewwel Qorti filwaqt li

laqgħet it-talbiet tal-atturi fil-konfront ta' Claudio Caruana u ordnatlu li jhallas lill-atturi s-somma ta' €72,471.82, ċaħdet it-talbiet fil-konfront ta' Josephine Caruana, bl-ispejjeż jithallsu għal tliet kwarti (75%) mill-konvenut u inkwantu għal kwart (25%) mill-atturi.

8. Ir-raġunijiet tal-Ewwel Qorti li wassluha biex iddeċidiet hekk kienu dawn:

"Riżultanzi

Sabiex jista' jingħad illi n-negozju ta' kumpanija jkun tmexxa bi ħsieb ta' frodi, trid issir il-prova ta' actual dishonesty li tissarraf fl-intenzjoni li jkun preġudikat kreditur.

L-intenzjoni tirriżulta mill-imġieba, anke b'inferenza, wara li jitqiesu ċ-ċirkostanzi kollha tal-każ.

Jekk ikun ippruvat illi direttur jitlob avvanz ta' kreditu meta huwa kien jaf jew kien konxju tal-fatt illi kien hemm riskju reali li ma kienx hemm possibiltà li jhallas fiż-żmien miftiehem, allura dak l-aġir ikun jikkwalifika bħala kummerċ bi frodi.

Dan premiss, u riferibbilment għall-fattispeċi tal-każ tal-lum, jirriżulta li meta CNJ International Ltd kienet kostitwita din kellha kapital awtorizzat ta' Lm1,000 li fl-2006 żdied għal Lm10,000. Il-kumpanija qatt ma kellha immobbli propjetà tagħha.

Kif ikkonferma l-awditur Louis Padovani fix-xieghda tiegħu l-kumpanija ma kellhiex profitti sostanzjali.

Effettivament anke milli jirriżulta mill-istatements bankarji, kienet dejjem on the brink u kien propju għas-self li rċeviet mingħand l-atturi li l-kumpanija setgħet tixtri l-merkanzija.

Il-modus operandi ta' CNJ International Ltd kien fjakk għaliex għan-negozju tagħha kienet tiddependi kważi għalkollox fuq il-kredituri.

Għalkemm il-qagħda finanzjarja tal-kumpanija kienet fragli, jirriżulta ppruvat illi l-konvenut Claudio Caruana, qua direttur, ma kienx qiegħed imexxi b'diligenza u għaqal il-ħwejjeġ tal-kumpanija daqs li kieku kienu tiegħu personali.

Baqa' jitlob flus b'self mingħand il-kredituri, fosthom l-atturi, meta kien

jaf illi kien ser ikun diffiċli ferm li jhallas lura.

Jirriżulta li fi żmien qasir wara li kien iffirmit il-kuntratt mal-atturi, CNJ International Ltd bdiet taqa' lura fil-pagamenti sakemm eventwalment waqfet tħallas għalkollox.

Tajjeb li jkun rilevat illi diġà fl-2005 Claudio Caruana ried jesplora s-suq ażjatiku.

Għad illi CNJ International Ltd ma kellhiex likwidità, lanqas biex tħallas għal mawra ġo Taiwan, Claudio Caruana xorta nsista illi jmur, bl-attriċi tagħmel tajjeb għall-ispejjeż.

Bħal li kieku dan ma kienx biżżejjed, waqt li kien Taiwan, kompli jordna merkanzija; ta' dan saret il-prova li tħallset l-attriċi bl-intendiment illi kellha titħallas lura.

Intant Claudio Caruana fi żmien meta kien għadu kif spiċċa negozju tal-gym, għamel – kif jgħid xi tħadd lil hinn minn dawn il-Gzejjer – un passo più lungo della gamba - u daħal negozju bil-ferm akbar fit-Tuneżija.

Irriżulta bħala fatt magħruf u paċifiku illi l-Lukanda Jerma Palace, fejn Claudio Caruana kien imexxi l-gym tal-lukanda, u fejn għamel konozzenza tal-attriċi, għalqet il-bibien tagħha fix-xahar ta' Marzu 2007.

In-negozju li daħal għalih kien fil-qasam tal-ATVs u tal-jetskis. Huwa bil-wisq evidenti li l-kummerċ ta' dawn il-prodotti jinvolvi investiment kapitali notevoli. Kienet iffurmata kumpanija Tuneżina li kellha timporta l-prodott għall-bejgħ mingħand CNJ International Ltd. Jirriżulta li nfetħet showroom ġo Tuneż u kienu impjegati n-nies. Jidher illi għal dan in-negozju Claudio Caruana kellu sieħeb Tuneżin. Ir-rwol preċiż ta' dan tal-aħħar mill-provi tiegħu jibqa' mċajpar. Lanqas ismu ma rriżulta. Li rriżulta huwa li Caruana kien ġej u sejjer Tuneż – ċaqlieg bl-ajru li jinvolvi l-ispejjeż. Jirriżulta ppruvat illi l-attriċi komplet tagħmel tajjeb għax-xiri tal-merkanzija.

Xejn ma jreġi l-argument ta' Claudio Caruana meta fin-nota ta' osservazzjonijiet tiegħu jissottometti illi bil-ftuħ tan-negozju fit-Tuneżija huwa ried jiddiversifika n-negozju u tħa d-deċiżjonijiet meqjusa meta investa.

Il-fatti juru xort'oħra.

Il-fatti juru Caruana azzarda bil-pjani ta' negozju tiegħu u fil-verità ra kbir meta kien messu wera aktar kawtela ladarba kien diġà qiegħed jesperjenza diffikultajiet finanzjarji. Huwa evidenti però li baqa' għaddej xorta għaliex jaf li kien hemm il-flus tal-atturi qegħdin jagħmlu tajjeb.

Il-konvenut Caruana jikkontendi li kien imexxi n-negozju b'mod responsabbli u li n-negozju ħa svolta negattiva 'l isfel għal raġunijiet barra mill-kontroll tiegħu.

Abbażi tal-assjem tal-provi li tressqu, din il-Qorti mhijjex konvinta minn dan.

Il-kollass tan-negozju ta' CNJ International Limited ma kienx imputabbli unikament għall-għeluq tal-Lukanda Jerma Palace u għall-konsegwenzi tat-taqlib politiku li kien hemm fit-Tuneżija iżda għal business model fejn ir-revenue seta' jiġi ġenerat kważi għalkollox bis-self. Kienet taħdem b'deficit budget mingħajr kontroll effettiv.

Tajjeb jingħad illi diġà fl-2005, qabel għalaq il-gym tal-Lukanda Jerma Palace, CNJ International Limited kienet diġà debitrice tal-atturi. Sul nascere, in-negozju li beda fit-Tuneżija fl-2006 kellu jagħmel tajjeb għad-dejn li ħa Claudio Caruana sabiex beda l-operat ta' CNJ Tunisia. Is-self kien qed jagħmel tajjeb ukoll għar-running costs tan-negozju inkluż l-ispejjeż tas-showroom, pagi tal-impjegati u vjaġġi. Kieku tabilhaqq mexxa b'għaqqal u b'responsabilità ma kienx ikompli jiddejjien u addirittura jimbarka fuq negozju ġdid ġo pajjiż barrani mingħajr market study adegwat liema negozju kien jirrikjedi l-injezzjoni ta' kapital qawwi. Minflok Claudio Caruana sab azzjonista ieħor bi fresh capital jew għamel bdil fl-articles of association sabiex ikabbar is-share capital tal-kumpanija b'mod trasparenti u kontrollabbli minn terzi għażel minflok li jmur għal aktar self. Għalkemm fin-negozju mhux kollox huwa ward u żgħar, jekk min se jibda negozju from scratch ġo pajjiż ieħor, jieħu sogr u skapitu tal-kredituri billi jkabbar id-dejn diġà akkumulat tiegħu allura dak ma jibqax sogr iżda aġir abbużiv.

Il-Qorti tosserva wkoll illi tant il-konvenut mexxa b'sogr u b'mod spreġudikat illi lanqas il-financial statements u l-audits tal-kumpanija ma kellu in regola. Milli jirriżulta fl-atti, inkluż ix-xieħda, effettivament il-financial statements għas-snin 1998 u 1999 ġew preżentati, però dawk għas-snin ta' wara u ċjoè dawk għas-snin : 2000, 2001, 2002 u 2003: għalkemm tħejjew baqgħu ma ġewx preżentati. Imbagħad il-financial statements għas-snin ta' bejn l-2003 u l-2015, is-sena li fiha kienet xjolta l-kumpanija b'ordni tal-qorti, la qatt tħejjew u wisq inqas preżentati. Lanqas ma jirriżulta illi qatt saret xi cash injection sabiex terġa tieħu l-ħajja l-kumpanija illi kienet ilha snin taqta' lura u effettivament ma tkunx f'qagħda li tħallas id-djun tagħha.

Il-konvenut Caruana jaċċetta li kien konxju mill-qagħda mwegħra tal-kumpanija.

Ma jagħmel ebda sens l-argument ta' Caruana li l-accounts fil-fatt kienu tlestew għaliex dak li jgħodd huwa li jiġu preżentati lir-Registatur tal-Kumpaniji sabiex il-pubbliku (inkluż il-kredituri) ikun

jista' jagħmel il-verifiki tal-każ. Huwa propju għalhekk illi fil-każ ta' kumpaniji l-Kap 386 irid illi jiġu preżentati l-financial statements. Ma ninsewx li fil-każ ta' kumpaniji, hemm limited liability li però m'għandhiex tiġi abbużata qisu xejn mhu xejn.

Lanqas ma jista' Caruana jiskarika n-nuqqas tiegħu fuq l-awditur. In-negozju kien ta' Caruana (għalkemm ġestit permezz ta' kumpanija). Kien għalhekk fl-interess tiegħu illi, appartni li bħala direttur joqgħod ma' li jgħid l-Art 167(1) tal-Kap 386, jassikura li jsiru l-audits u li l-financial statements jiġu ntavolati fejn suppost u fiż-żmien stipulat mill-liġi. Dan m'għamlux anzi baqa' għaddej bid-dejn.

Lanqas ma huwa sostenibbli l-argument tal-konvenut Caruana illi l-attriċi kienet taf bil-profil tar-riskji u tal-assi tal-kumpanija, u għalhekk qatt ma seta' kien hemm malizzja jew malafede da parti tad-diretturi fil-konfront tagħha.

Il-Qorti tgħid dan għaliex anke jekk argumenti gratia dan kien minnu, xorta waħda jibqa' l-fatt illi l-intimat Caruana mexxa n-negozju ħazin minn snin qabel ma daħlet fix-xena l-attriċi.

Infatti rriżulta li Claudio Caruana u l-attriċi saru jaf b'xulxin fl-2004. In-negozju tal-intimat kien ilu għaddej mill-1986. L-añħar financial statements preżentati kienu dawk għas-sena 1999.

Ma jirriżultax li Caruana qatt wera l-qagħda traballanti tan-negozju tiegħu lill-attriċi qabel talabha tisilfu l-flus.

Il-fattur l-ieħor meħtieġa sabiex ikun hemm kummerċ bi frodi huwa meta ma jittieħdux dawk il-prekawzjonijiet sabiex jiġi minimizzat id-dannu a skapitu tal-kredituri.

Mill-assjem tal-provi jirriżulta li dawn il-prekawzjonijiet ma ttieħdux.

Waqt it-tmexxija tiegħu, Caruana m'għamel l-ebda pjan fattibbli sabiex l-atturi bħala bona fide kredituri tiegħu ma jibqgħux skoperti fir-radd lura tas-self tagħhom. Ma kellu l-ebda business plan serju speċjalment wara li għalqet il-Lukanda Jerma Palace.

Claudio Caruana jallega illi nvesta s-somma ta' Lm 50,000 minn tiegħu fil-kumpanija. Però ma ġabx prova oġġettiva jew korraborativa li ssostni dak li qal. Li kieku hekk il-każ kien irresponsabbli min-naħa tiegħu illi jħalli lill-atturi skoperti. Il-Qorti sejra tiskarta bħala mhux sodisfaċjentement ippruvata din l-allegazzjoni u tgħid illi kieku l-attriċi kienet a piena konoxxenza tal-kwadru reali tal-qagħda finanzjarja tal-kumpanija ma kinitx sejra tibqa' tiffinanzja n-negozju tal-kumpanija.

Il-Qorti tosserva illi meta l-attriċi tixhed illi saret taf bl-eżistenza ta' CNJ International Ltd biss fl-2008 meta kienet iffirmata l-iskrittura ma' Claudio Caruana hija kontradetta mid-dokumenti li ppreżentat hija

stess fil-kawża fl-ismijiet **Catherine Buhagiar et v. CNJ International Ltd** (Rik. Gur. Nru. 1013/15 JZM).

Il-Qorti tirreferi għan-nota li ppreżentaw l-atturi f'dik il-kawża (a fol 232 tal-proċess) ma' liema nota kienu preżentati numru ta' dokumenti. In partikolari fil-punt nru 6 tal-istess nota, hemm referenza għal Dok CB6: Rendikont ta' ċekkijiet maħruġa mill-esponenti kif mitluba minn Claudio Caruana u f'lasijiet li saru da parti ta' CNJ International Limited minn Claudio Caruana".

Jinsorġi l-kwesit :

Jekk l-attriċi tassew kienet tagħti l-flus lil Claudio Caruana li – skont l-attriċi – ma kien jagħtiha spjegazzjoni ta' xejn, kif allura setgħet tkun taf liema pagamenti saru minn CNJ International Ltd u liema le ?

Inoltre mid-dokumenti li ppreżentat l-attriċi, u min-notamenti tagħha stess fuq l-istess, jirriżulta hekk :

• a fol 253 –

ċekk fl-ammont ta' Lm265.83 datat 29 ta' Marzu 2005 – in-notament fuq quddiem taċ-ċekk jindika `CNJ` waqt li n-notament fuq wara jindika `ATVS – Container`;

• a fol 255 –

ċekk fl-ammont ta' Lm679.15 datat 6 ta' April 2005 – in-notament fuq wara taċ-ċekk jaqra fost l-oħrajn `CNJ`;

• a fol 256 –

ċekk fl-ammont ta' Lm217 datat 13 ta' April 2005 – in-notament fuq wara taċ-ċekk jaqra fost l-oħrajn `CNJ`;

• a fol 257 –

ċekk fl-ammont ta' Lm318.00 datat 13 ta' April 2005 – in-notament fuq wara taċ-ċekk jaqra fost l-oħrajn `CNJ` ;

• a fol 258 –

ċekk fl-ammont ta' Lm1471.58 datat 29 ta' Marzu 2005 – in-notament fuq quddiem taċ-ċekk jindika `CNJ` ,

waqt li n-notament fuq wara jindika `Groupage – Buggy` u `Express`

Il-Qorti tqis illi dawn il-provi huma biżżejjed sabiex juru li l-attriċi kienet taf bl-eżistenza ta' CNJ International Ltd.

Għalhekk konsapevoli mill-eżistenza tal-kumpanija CNJ International Ltd, il-Qorti tirrikonoxxi li da parti tal-attriċi kien hemm legġerezza, inesperjenza jew lack of foresight meta avvanzat il-kreditu mingħajr ma qatt għamlet verifiki dwar il-qagħda finanzjarja tal-kumpanija.

Dan jgħodd aktar u aktar meta jittieñed kont tal-fatt illi l-attriċi saħansitra ħadet self mill-bank biex taqdi lid-debitur u addirittura poġġiet bħala garanzija tas-self li ħadet hi d-dar matrimonjali tagħha ma' żewġha.

Altru milli messha għamlet l-aċċertamenti tagħha.

Aċċertati dawn il-fatti u ċirkostanzi li jirrigwardaw l-atturi, din il-Qorti fliet mill-ġdid l-Art 315 tal-Kap 386.

Jekk l-azzjoni tirnexxi, l-intimati jew min minnhom ikunu responsabbli personalment, mingħajr l-ebda limitazzjoni ta' kwalsiasi natura għal kull jew għal xi dejn tal-kumpanija.

Andrew Muscat fil-**Principles of Maltese Company Law** (op. cit.) jittkellem dwar "a wrongdoer's liability under the provision is a direct liability to the company's creditors."

Ikompli jgħid :-

"the wrongdoer effectively becomes personally and directly bound towards such creditors ...

By contrast, when an order is made under the fraudulent trading provision in English law, the wrongdoer will be ordered "to make contributions (if 56 any) to the company's assets as the court thinks proper. In its practical application, the provision in Maltese law would probably favour the creditors who have been the victims of the wrongdoing rather than the other creditors of the company – as a court is more likely to direct the wrongdoers to be personally liable vis-à-vis the victims.

...

In English law, the whole body of creditors, rather than the defrauded creditors alone, stands to gain by an order under the fraudulent trading provision."

L-Art 315(1) tal-Kap 386 jippermetti lill-Qorti sabiex tordna rimedju partikolari direttament a favur ta' dak il-kreditur jew dawk il-kredituri li jirrizulta li jkunu ġew defrawdati.

Il-Qorti mhijiex marbuta tordna kontribuzzjoni lejn il-ġabra ta' l-assi tal-kumpanija sabiex jinqasmu bejn il-kredituri.

Lanqas ma hemm distinzjoni fil-liġi tagħna bejn kredituri privileġġjati u dawk ordinarji.

Għalhekk kreditur ordinarju li jagħmel il-prova li kien defrawdāt għandu rimedju dirett u jista' jiġi rizarċit direttament mill-intimati li jirriżulta li jkun għamlu kummerċ bi frodi.

*Terga' ssir referenza għal **Principles of Maltese Company Law** (op. cit.) fejn fil-kapitolu li jittratta l-azzjoni skont l-Art 315, **Andrew Muscat** jgħid:*

"The provision imposes liability on the wrongdoer for "all or any of the debts or other liabilities of the company as the court may direct". Clearly therefore, the wrongdoer may be held liable not only for contractual obligations undertaken by the company, but also for any other form of obligation, including liability in tort and statutory claims against the company

...

Neither is liability necessarily restricted to debts and liabilities of the company incurred during the period of time when the wrongdoer committed the fraud – the wrongdoer could be saddled with liability even in respect of debts and liabilities incurred before or after the fraud

...

Liability under the fraudulent trading provision can be unlimited. In other words, the court is not bound to cap the quantum of liability, by for example limiting it to the amount actually involved in the fraud. The court may however impose whatever limit it deems appropriate in the circumstances."

Fil-każ tal-lum, il-Qorti ssib li l-imġieba ta' Claudio Caruana (mhux tal-konvenuta l-oħra) tirrendih passibbli għal dak li jipprovdi l-Art 315 tal-Kap 386.

Għar-rigward tal-konvenuta Josephine Caruana, mill-provi jirriżulta li Josephine Caruana (li tiġi omm il-konvenut Claudio Caruana) tidher bħala direttur ta' CNJ International Ltd.

Fl-istess waqt jirriżulta wkoll li Josephine Caruana qatt ma kienet involuta fil-ġestjoni tan-negozju.

Meta tqis it-tifsira ta' direttur skont l-Art 2 tal-Kap 386, il-Qorti tgħid illi Josephine Caruana kellha obbligi xi twieġeb għalihom skont il-Kap 386.

Fl-istess waqt il-Qorti hija tal-fehma illi tenut kont ta' dak li jgħid l-Art 315(1) tal-Kap 386 fil-każ ta' Josephine Caruana, għad-differenza ta' Claudio Caruana, ma tirriżultax ippruvata x-xjenza li hija l-pern tal-kummerċ bi frodi.

Għalhekk il-Qorti teskludi lil Josephine Caruana minn kull responsabilità għall-fini tal-Art 315 tal-Kap 386.»

9. Il-konvenut Claudio Caruana appella minn din is-sentenza b'rikors imressaq fid-19 ta' Novembru, 2018, b'żewġ aggravji.

10. L-atturi appellati wieġbu permezz tat-tweġiba tagħhom fil-11 ta' Diċembru, 2018 fejn taw ir-raġunijiet tagħhom għalfejn l-appell għandu jiġi miċħud.

11. Inżamm smiġh fl-4 ta' Mejju, 2023 u minn hemmhekk il-kawża tħalliet biex tingħata s-sentenza llum.

12. Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Konsiderazzjonijiet:

13. Permezz ta' din l-azzjoni l-atturi appellati xlew lill-konvenuti li mexxew in-negozju tal-kumpanija CNJ International Limited bil-għan ta' frodi jew bi ħsieb ta' frodi tal-kredituri tal-istess kumpanija. B'riġet l-**Artikolu 315 tal-Kapitolu 386 tal-Liġijiet ta' Malta**, l-appellati talbu lill-Ewwel Qorti biex issib lill-istess konvenuti personalment responsabbli, mingħajr ebda limitazzjoni, għad-dejn kollu li l-kumpanija CNJ International Limited kellha fil-konfront tagħhom.

14. Qabelxejn jingħad li l-Ewwel Qorti ċaħdet it-talbiet fil-konfront ta' Josephine Caruana u barra li kkundannat lill-konvenut Claudio Caruana jħallas tliet kwarti tal-ispejjeż ġudizzjarji, l-atturi appellati wkoll ġew ikkundannati jħallsu kwart tal-ispejjeż ġudizzjarji. Ma sar ebda appell minn dawn il-kapi tas-sentenza u għaldaqstant dawn għaddew b'ġudikat.

15. Għalkemm fir-rikors tal-appell insibu żewġ aggravji, aktar iva milli le, huma aggravji li jirkbu fuq xulxin.

16. Fl-**ewwel aggravju** tiegħu, l-appellant isostni li l-Ewwel Qorti wettqet applikazzjoni ħażina tal-liġi meta kkonkludiet li l-elementi tal-**Artikolu 315 tal-Att dwar il-Kumpaniji** kienu jirriżultaw bil-fatti u bil-provi li kellha quddiemha. Jgħid li l-Ewwel Qorti għamlet analiżi studjata u dettaljata tad-duttrina u l-liġi rigwardanti l-kummerċ bi frodi, biss però tat interpretazzjoni wiesgħa għall-fatti u l-provi prodotti, bir-riżultat li wessgħet l-applikazzjoni tal-liġi b'mod ħażin fil-konfront tiegħu.

17. L-appellant jgħid li dan l-artikolu tal-liġi jrid mhux biss il-prova tal-att jew atti qarrieqa iżda jrid ukoll prova tal-intenzjoni frawdolenti tal-uffiċjal responsabbli. Isemmi li l-Ewwel Qorti dwar l-intenzjoni rreferiet għall-kawża **Rev. Saċ. Don Francesco Zammit et v. Avv. Dott Anthony Farrugia et** fejn kien intqal li, "*id-dolo jikkonsisti fir-rieda ħażina ta' wieħed*

mill-kontraenti li topera permezz ta' qerq (raġġiri) biex tiddevja r-rieda tal-ieħor billi tipprovaha żball (errore)." Jargumenta li fil-bidu kien ġie deċiż mill-Qrati Ingliżi li l-intenzjoni trid tissarraf f' "*actual dishonesty involving, according to current notions of fair trading among commercial men, real moral blame*". Però f'siltiet aktar riċenti ġie żviluppat il-lat aktar suġġettiv, fejn il-ġudikant seta' jikkonkludi li kien hemm l-intenzjoni frawdolenti minn ċertu mġieba tal-uffiċjal inkwistjoni u taċ-ċirkostanzi tal-każ.

18. L-appellant jgħid li każ speċifiku li jiġi kkwotat ripetutament minn awturi u qrati kemm barranin u kif ukoll lokali huwa meta, "*the person responsible realizes at the time the debts are incurred that there is no reason for thinking that the funds would be available to settle the debt when it becomes due or shortly thereafter*". Fil-fehma tal-appellant, l-Ewwel Qorti wżat dan il-każ konvenzjonali sabiex inkwadrat ir-riżultanzi tagħha bħala kummerċ bi frodi. Jisħaq li l-element ta' diżonestà li jista' jiġi inferit minn tali aġir xorta waħda jrid jirriżulta b'mod inekwivoku u m'għandux jitwarrab favur ċirkustanzi li jistgħu jkunu suġġetti għall-interpretazzjoni. L-oneru li dan l-element jiġi ppruvat jaqa' fuq min fetaħ il-kawża.

19. L-appellant, wara li rrefera għal xi dikjarazzjonijiet tal-Ewwel Qorti meta kienet qiegħda tagħrbel il-provi, jgħid li mis-sentenza tal-Ewwel Qorti ma joħroġx ċar liema provi jew fatti wassluha sabiex tikkunsidra,

liema aġir kien qarrieqi jew diżonest sal-punt li skont il-prattiċi tal-kummerċ jissarraff f'responsabilità morali. Jgħid li mingħajr preġudizzju, l-Ewwel Qorti waslet għall-inferenza ta' intenzjoni doluża billi ffokat fuq aġir li possibbilment jista' jitqies bħala kummerċ ħażin u mhux kummerċ frawdolenti. Isostni li ma hemm ebda regola li tgħid li nuqqasijiet amministrattivi jew li t-teħid ta' miżuri li jinvolvu ċertu riskji kummerċjali jwasslu għal frodi.

20. L-appellant jagħlaq dan l-aggravju billi jgħid li l-appellati Buhagiar ma ppruvawx l-allegazzjonijiet tagħhom.

21. L-appellati laqgħu għal dan l-aggravju billi wiegħbu li dan l-aggravju huwa ripetizzjoni tat-tieni aggravju li huwa dwar l-apprezzament tal-provi li sar mill-Ewwel Qorti. Jgħidu li proprju minħabba l-fatt li l-frodi tieħu diversi forom, il-legislatur qiegħed jafda fil-Qrati sabiex skont iċ-ċirkostanzi preżentati quddiemhom, jagħrfu jekk dawn iwasslux għall-frodi jew le. Ikomplu li l-Ewwel Qorti mxiet skont it-tagħlim ġurisprudenzjali u qieset il-provi mressqa fid-dawl tal-elementi meħtieġa sabiex tara jekk l-elementi tal-**Artikolu 315 tal-Kapitolu 386** kinux intlaħqu. Għalhekk l-appellati jqisu li permezz ta' dan l-aggravju din il-Qorti qiegħda tiġi mistiedna teżamina d-diskrezzjoni mħaddna mill-Ewwel Qorti. Jgħidu li l-appellant jonqos li jagħraf li l-Ewwel Qorti ħadmet l-**Artikolu 315 tal-Kapitolu 386** b'mod tajjeb, billi huwa jonqos li jagħraf li

kien hemm ferm aktar fatti u provi mressqa quddiem l-Ewwel Qorti sabiex tikkonkludi li huwa kellu jinstab responsabbli. Jgħidu wkoll li l-appellant jilmenta li minkejja li l-Qorti għandha diskrezzjoni sabiex tagħraf x'issarraff bħala frodi, ma jistax jonqos il-fatt li sabiex wieħed jinstab responsabbli għall-iffrodar għandu jiġi ppruvat l-element tal-intenzjoni, liema element jikkostitwixxi "*real moral blame*". L-appellant isostni li l-Ewwel Qorti kellha 'tinkwadra' l-provi miġjuba quddiemha sabiex issibu responsabbli għall-fatt li huwa kien jaf li kien qiegħed jissellef il-flus f'punt meta kien jaf li ma setax iroddhom lura. L-appellati jistaqsu jekk hemm xi ħaġa aktar inekwivoka mill-ammissjoni tal-appellant innifsu meta xehed li minkejja li ma kienx iżomm *accounts* u *audits* kif suppost huwa dejjem kellu l-għarfien għall-iċken dettall relatat mal-kumpanija li tagħha kien direttur. Barra minn hekk, l-appellati jsostni li d-diżonestà tista' tirriżulta anki b'mera inferenza, aħseb u ara meta hemm ammissjoni bħal din fl-atti.

22. L-appellati jsihqu wkoll li l-appellant m'għandux raġun meta jsostni li l-Ewwel Qorti bbażat id-deċiżjoni tagħha fuq aġir li seta' aktar jikkwalifika bħala kummerċ ħażin. Dan seta' kien il-każ li kieku ma kienx hemm għarfien min-naħa tal-appellant, iżda l-provi jixhdu li l-appellant kien jaf is-sitwazzjoni x'kienet u b'hekk jiġi li kien hemm element qawwi ta' malizzja min-naħa tiegħu, li jwassal li dan kien każ ta' kummerċ bi frodi u jkomplu billi jirreferu għall-provi li tressqu minnhom li jippruvaw din id-dikjarazzjoni tagħhom.

23. **Fit-tieni aggravju** tiegħu l-appellant jgħid li l-Ewwel Qorti naqset li tagħrbel tajjeb il-fatti. Jgħid li huwa jikkontesta l-interpretazzjoni tal-Ewwel Qorti dwar kif żvolgħew il-fatti fil-każ odjern. Jisħaq li ladarba l-kawża kellha x'taqsam mat-tmexxija bil-ħsieb jew għan ta' frodi fil-konfront ta' kreditu speċifiku, l-Ewwel Qorti kellha l-kompitu li tagħraf il-perjodu li fih kellu jiġi kkunsidrat rilevanti sabiex tasal għall-inferenza tagħha. Huwa jirreferi għall-konkluzjoni tal-Ewwel Qorti meta qalet li l-appellant talab, *“avvanz ta' kreditu meta huwa kien jaf kien konxju tal-fatt illi kien hemm riskju reali li ma kienx hemm possibilità li jitħallas fiż-żmien miftiehem”*. Sostna li l-Ewwel Qorti ma ħaditx in kunsiderazzjoni ċ-ċirkostanzi u d-dinamika partikolari tal-każ, li proprju fuq dan il-punt kienu jagħtu ħafna aktar x'tifhem. Jirreferi: (i) għall-accounts tal-kumpanija CNJ International Limited għas-snin 2000 sa 2003, li skontu juru li n-negozju kien dejjem qiegħed jikber; (ii) kif ukoll, li l-gyms tal-Jerma Palace Hotel u tal-Mistra Village kienu għadhom miftuħin; (iii) l-overdraft mal-Bank kien qiegħed jitħallas ukoll; u (iv) analiżi tal-accounts juru li l-kreditu inkwistjoni kien proporzjonat meta mqabbel mal-assi u l-bejgħ li kienet qiegħda tagħmel il-kumpanija f'dawk iż-żminijiet. Għaldaqstant l-appellant jgħid li l-Ewwel Qorti ma kellhiex raġun meta qalet li l-qagħda tal-kumpanija kienet waħda fragli u l-modus operandi tagħha kien bit-telf. Huwa jkompli jfisser għalfejn l-interpretazzjoni tal-Ewwel Qorti tal-provi kienet ħażina. Jinsisti ħafna li huwa ma kellux kontroll fuq l-għeluq tal-Jerma Palace Hotel u t-taqlib fit-

Tuneżija u kien biss wara dawn il-ġrajjet li l-kumpanija ma baqgħetx tonora l-obbligi tagħha.

24. Fl-aħħarnett, jikkritika lill-Ewwel Qorti meta għamlet l-inferenza tagħha fuq il-provi li ngabu quddiemha u dan fir-rigward tal-analiżi li l-Ewwel Qorti għamlet dwar ir-raġuni wara s-self u l-investment li huwa għamel fis-suq barrani. Jgħid li l-ftuħ tan-negozju fit-Tuneżija sar wara xhur ta' riċerka u xogħol relattiv. Iżid li l-appellati kienu jafu sew bil-pjan tiegħu għaliex kien jiddiskuti ħafna ma' Catherine Buhagiar dwarhom u kienu jafu li l-flus kienu qegħdin jintefqu.

25. L-appellati laqgħu għal dan l-aggravju billi qalu li r-rilevanza tal-perjodu meta sar is-self hija minima. Barra minn hekk, li kieku dak li jgħid l-appellant huwa minnu dwar il-qagħda finanzjarja tal-kumpanija ma kienx ikollu l-ħtieġa li jissellef mingħandhom. Ħarsa lejn ir-rapport tal-awdituri, kontijiet bankarji u r-rapport tal-istralċjarju juru li din kienet kumpanija li kellha ferm aktar dejn milli qligħ. B'hekk jiġi li meta l-appellant għażel li jissellef, u s-sitwazzjoni finanzjarja kienet li kienet, kien jaf li n-negozju bilkemm kien qiegħed irendi biex iħallas id-dejn li kellha, aħseb u ara ladarba jieħu s-self mingħandhom. Jinsistu li huma sellfu l-flus lill-appellant bħala ġest ta' ħbiberija u kien għalhekk li ma ftehmux żmien biex iroddhom lura, imma meta bdew jarawh ikaxkar saqajh kellhom jieħdu azzjoni. Fil-fehma tagħhom l-Ewwel Qorti ma setgħetx tagħmel

skrutinju aħjar.

26. Illi għandu jingħad mal-ewwel li, sa fejn l-aggravju tal-attur appellant jissejjes fuq l-apprezzament tal-provi da parti tal-Ewwel Qorti, kif ingħad drabi oħra, ir-regola hi li din il-Qorti ma tid-disturbax l-apprezzament tal-fatti magħmul minn Qorti tal-ewwel grad, jekk mhux f'ċirkostanzi eċċezzjonali, jew meta jintwera li dak l-apprezzament ikun wieħed irragonevoli, jew jinsab kontradett mill-fatti riżultanti mill-proċess (ara f'dan is-sens is-sentenza ta' din il-Qorti tas-26 ta' Jannar, 2018, fil-kawża fl-ismijiet **Josephine Agius v. Piju Theuma**). Madankollu, huwa minnu wkoll li, *“l-Qorti tal-Appell għandha awtonomija sħiħha fl-apprezzament tal-fatti u għandha kull setgħa tinterpreta l-fatti mod ieħor minn kif tkun fehmithom qorti tal-Ewwel grad. Huwa minnu illi fejn tidħol kredibilità ta' xhieda li l-ewwel qorti tkun semgħet viva voce qorti ta' reviżjoni ma hijjex sejra faċilment tid-disturba l-apprezzament li tkun għamlet l-Ewwel Qorti, u lanqas ma taqleb il-konklużjoni tal-Ewwel Qorti meta din tkun għażlet bejn żewġ possibiltajiet ta' interpretazzjoni ta' fatt li t-tnejn ikunu plawsibbli. Madankollu, il-Qorti tal-Appell għandha s-setgħa tikkorreġi kull apprezzament ta' fatt li jidhrilha li jkun żbaljat irrispettivament mill-gravità tal-iżball. Iżżid tgħid, anzi, li, aktar u aktar f'sistema bħal tagħna fejn jeżisti grad wieħed biss ta' appell, il-Qorti tal-Appell tkun qiegħda tonqos mid-dmir tagħha jekk tabdika mir-responsabilità tagħha li tagħmel apprezzament awtonomu tal-fatti”* (ara

f'dan is-sens is-sentenzi ta' din il-Qorti tal-31 ta' Mejju, 2023 fil-kawża fl-ismijiet **Joseph Grech et v. Nazzareno Grech**; u dik tal-14 ta' Diċembru, 2018, fil-kawża fl-ismijiet **Dott. Antoinette Cutajar v. L-Onor. Dr. Joseph Muscat – Prim Ministru et**).

27. L-Ewwel Qorti kkwotat fit-tul dak li kitbu l-awturi u dak li ġie mtenni mill-Qrati Ingliżi u anki dawk lokali dwar dan l-**Artikolu 315 tal-Att dwar il-Kumpaniji** u din il-Qorti tirreferi għall-istess ġurisprudenza u tagħlim. Minkejja dan tqis li qabelxejn ladarba dan il-każ jirrigwarda l-**Artikolu 315 tal-Att dwar il-Kumpaniji**, ikun utli li ssir referenza għall-prinċipji legali li jsawru din it-tema u li din il-Qorti trid iżżomm quddiem għajnejha.

28. Kif inhu magħruf, il-kunċett ta' kummerċ bi frodi jinstab fl-**Artikolu 315 tal-Kapitolu 386 tal-Liġijiet ta' Malta**, ċjoè, l-**Att dwar il-Kumpaniji**, waqt li l-kunċett ta' kummerċ ħażin huwa regolat mill-**Artikolu 316** tal-istess **Kapitolu 386**. Skont dawn l-artikoli, ikun hemm kummerċ bi frodi meta jkun jirriżulta li xi negozju tal-kumpanija jkun tmexxa bil-ħsieb ta' frodi ta' kredituri tal-kumpanija jew ta' kredituri ta' xi persuna oħra jew bil-għan ta' frodi; filwaqt li jkun hemm kummerċ ħażin meta persuna li kienet direttur ta' kumpanija tkun aġixxiet filwaqt li tkun taf, jew kellha tkun taf qabel ix-xoljiment tal-kumpanija, li ma kienx hemm prospett xieraq li l-kumpanija setgħet tevita x-xoljiment minħabba l-insolvenza tagħha. Dawn l-artikoli tal-liġi Maltija ġew meħuda kelma b'kelma mil-liġi Ingliża li

tirregola x-xoljiment tal-kumpaniji (***The Insolvency Act, 1986***), u l-artikoli ekwivalenti fil-liġi Ingliża huma l-**Artikolu 213** (*'fraudulent trading'*), u l-**Artikolu 214** (*'wrongful trading'*).

29. Iż-żewġ kuncetti ta' kummerċ bi frodi u kummerċ ħażin jixxiebħu, bid-differenza tkun li f'każ ta' kummerċ bi frodi jrid jirriżulta li kien hemm il-ħsieb li jiġu ppreġudikati l-kredituri tal-kumpanija. F'każ li jirriżulta kummerċ bi frodi jew ħażin, il-liġi tikkontempla t-tneħħija tar-responsabilità limitata tad-diretturi, bir-responsabilità personali tagħhom tkun kompluta u ampja f'każ li jirriżulta kummerċ bi frodi (ara s-sentenza ta' din il-Qorti tal-25 ta' Ottubru, 2013 fl-ismijiet ***Electronics Products Limited v. Emanuel Micallef et***). **Profs. Andrew Muscat**, fit-Tieni Edizzjoni tal-ktieb tiegħu, "*Principles of Maltese Company Law*"¹, dwar dan l-añhar punt jikteb li, "*Liability under the fraudulent trading provision can be unlimited. In other words, the Court is not bound to cap the quantum of liability, by for example limiting it to the amount actually involved in the fraud. The Court may however impose whatever limit it deems appropriate in the circumstances.*"

30. Din l-azzjoni għandha titressaq b'rikors jew mir-riċevitur uffiċjali jew mill-istralċarju jew minn kreditur jew minn kontributor tal-kumpanija. Fil-każ tal-lum, l-atturi appellati ġew kanonizzati kredituri tal-kumpanija CNJ

¹ Volum 1, Paġna 362.

International Limited kif imfisser aktar 'il fuq.

31. L-azzjoni taħt l-**Artikolu 315 tal-Kapitolu 386 tal-Liġijiet ta' Malta** tiddependi miċ-ċirkostanza essenzjali u kostituttiva li l-kumpanija tkun dak iż-żmien għaddejja minn proċess ta' stralċ (ara s-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tal-5 ta' Diċembru, 2002 fl-ismijiet **Golden Harvest Manufacturing Co Ltd v. Micro Travel And Tourism Ltd et**). Fil-każ tagħna dan l-element huwa sodisfatt. Barra minn dan, irid ukoll jirriżulta li n-negozju tal-kumpanija tmexxa bil-ħsieb ta' frodi tal-kredituri.

32. Għe miżmum fis-sentenza tal-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Kummerċ) tal-31 ta' Jannar, 2019 fl-ismijiet **Medsea Shipping Agency Limited v. Mad Ltd, li preċedentement kien jisimha Bluewave Line Ltd**, (milliema sentenza ma sarx appell) li:

“L-Art 315 tal-Kap 386 (bħal fil-każ tal-Art 213 tal-Insolvency Act 1986) ma jitlobx il-prova ta' a pattern of behaviour. Lanqas ma jitlob li l-amministrazzjoni frawdolenti ta' kumpanija tkun għet kondotta b'mod ġeneralizzat jew ripetut matul iż-żmien.

Jekk il-kreditur jipprova l-ħsieb ta' frodi tal-konvenuti jew min minnhom, allura jkun biżżejjed għalih li jipprova mqar ċirkostanza waħda biss fejn in-negozju jkun tmexxa b'dak il-mod, u jingħata rimedju.

[ara: Paġ. 258: Andrew Muscat: Paġ. 258: “Principles of Maltese Company Law” (op. cit.)²; u Chadwick L.J. fil-kawża Morphitis v.

² Jiġi preċiżat li ħarġet it-Tieni Edizzjoni ta' dan il-ktieb. F'din l-aħħar edizzjoni fil-paġna 362 insibu, “The condition in the provision that ‘any business of the company has been carried on with intent to defraud creditors’ can be satisfied by a single transaction designed to defraud a single creditor” (Ara **Re Gerald Cooper Chemicals Ltd** Ch. 262 [1978] 2 All E.R. 49; **Bowood Constructions Limited v. Greta Bugeja et** (Prim'Awla tal-Qorti Ċivili) (31.01.2017); **Galleria Management Limited v. Angele Calleja et** (Prim'Awla tal-Qorti Ċivili) (31.10.2017). Il-Qrati tagħna f'dawn il-każijiet irreferew għall-każ ta' **Re Gerald Cooper Chemicals Ltd**, kif ukoll għall-

Bernasconi ([2003] EWCA 289)]

Il-frazi “business of the company” ma tinkludix biss in-negozju ta’ kuljum li għalih tkun giet kostitwita l-kumpanija jew dak li għalih tkun magħrufa, iżda wkoll dak in-negozju anċillari jew relatat li jwassalha biex tilħaq il-milja tal-operat tagħha.

...

*Tkompli ssir referenza għal **Arlidge & Parry On Fraud** (op. cit.)³ fejn ingħad :-*

“Although it is not easy to describe comprehensively all the different types of activity that will constitute the carrying on of business with intent to defraud creditors, three categories emerge from the authorities :

- Putting the trader’s existing creditors at risk of not being paid;*
- Causing people who are not his existing creditors to become his creditors at a time when he is, or is likely to become, insolvent;*
- Doing things which give rise to causes of action sounding in damages against him in favour of people who are not his existing creditors*

...

A director is guilty of fraudulent trading if he deliberately trades in such a way as to dissipate the company’s assets for inadequate consideration, so that the company’s creditors cannot be paid

...

it is also clear that a person can be defrauded by being misled into taking a financial risk which he would not otherwise have taken and it is difficult to see how, in practice, inducing a commercial creditor to do x rather than y might not involve risks that which are inherent in x but not y

...

This tendency to equate fraudulent trading with insolvent trading has been extended so as to include creditors who have not even been deceived into becoming creditors. The intent to defraud is to be judged by its effect on the person who is the object of the conduct in question

...

and there appears to me to be two types of such object-persons. There are those who choose to make the company their debtor, as ordinary trade suppliers, and those in whose favour liability from the company arises by the choice of the company, not their own, e.g. the Inland Revenue as to PAYE and national insurance contributions and the Customs and Excise as to the value added tax. As to trade creditors,

ewwel edizzjoni tal-ktieb tal-Prof. Muscat. Ara wkoll **Samchrome FZE et v. Danko Koncar et** (Prim’Awla tal-Qorti Ċivili) (31/05/2018).

³ Sweet & Maxwell, Third Edition.

...

(t) here is intent to defraud within the meaning of the section if the person responsible was intending to deceive or actually deceiving a supplier that he would be paid at the stipulated time or shortly thereafter when the person so intending or deceiving knew perfectly well that there was no hope of that coming about.

As to non-choice, creditors, there is no question of deceit. The intent to defraud in my view lies in continuing to incur the liability for tax or national insurance contributions or value added tax when there is no honest belief that those liabilities will be discharged when they become due or shortly thereafter. "

Ezempju ta' aġir frawdolenti kien dak trattat fil-kawża *Re Gerald Cooper Chemicals Limited (in Liquidation)* [1978] 1 Ch 262, fejn *Templeman J.* fisser :-

"In my judgment, a creditor is party to the carrying on of a business with intent to defraud creditors if he accepts money which he knows full well has in fact been procured by carrying on the business with intent to defraud creditors for the very purpose of making the payment. Mr. Evans Loam said truly that section 332 creates a criminal offence and should be strictly construed, but a man who warms himself with the fire of fraud cannot complain if he is singed."

Issir ukoll riferenza għal kitba li kienet dehret fil-*Butterworths Journal of International Banking and Financial Law* ta' *Lulju/Awissu 2013* bl-isem :*Fraudulent Trading Update* : fejn l-awtur *Cameron Scott* jgħid :-

"However, things become less clear at the other end of the scale, when a company gets into financial difficulties. At what point does trying to keep the company going become fraudulent trading ?

*First, there must be dishonesty involved. Dishonesty is an essential ingredient of the offence (*R v Cox* (1982) 75 Cr App R 291). So making bad, even disastrous, business decisions will not be enough, of itself, to constitute fraudulent trading. Absent fraudulent intent or recklessness, directors who, in good faith, try but fail to trade out of a difficult financial position, will not be guilty of fraudulent trading. However, the carrying on of a company's business and incurring debts at a time when the directors know that there is no reasonable prospect of the creditors being paid when the debt becomes due or shortly thereafter has been held to be fraudulent (*R v Grantham* [1984] 3 All ER 1669). Carrying on the business does not necessarily mean continuing to trade. The collection of assets for the purpose of paying existing creditors falls within the definition. However, paying some creditors in preference to others is not, of itself, fraudulent (*Re Sarflax Ltd* [1979] Ch 592). Nor is keeping an existing creditor at bay with promises of future payment, even if those promises are misleading and cannot be honoured (*Morphitis v Bernasconi* [2003] Ch 552).*

*However, accepting payment or deposits for goods in circumstances where the directors know the goods cannot be supplied and the payments cannot be returned because the company is insolvent will constitute fraudulent trading, even if this involves only one customer (in re **Gerald Cooper Chemicals** [1978] Ch 262).*

*Secondly, the person must be “knowingly” a party to the carrying on of the business in a fraudulent manner. Knowledge includes “blind eye” knowledge (**Bank of India v. Morris**).*

*Thirdly, he must also be shown to have played an active part in the carrying on of the business and exercising a controlling or management function. Mere knowledge of and concurrence in what was going on is not, of itself, enough (**R v Grantham; Archbold Criminal Pleading Evidence and Practice 2013 edition** 30.119). Thus, directors who were not actively involved in the management of that part of the company’s business, were not liable for fraudulent trading even though they had concerns about certain transactions which the bank was entering into and expressed these concerns to the manager who was responsible and who gave misleading responses to the directors (**Bank of India v. Morris**). Nor was a company secretary who was aware of the company’s financial position but failed to advise the directors to cease trading (**Re Maidstone Building Provisions Ltd** [1971] 1 WLR 1085).”*

33. Niġu għall-każ tagħna. Kif diġà ngħad l-aggravji tal-appellant jirkbu fuq xulxin. Għalhekk se jitqiesu f’daqqa.

34. Din il-Qorti tqis li bil-maqlub ta’ dak li sostna l-appellant, l-Ewwel Qorti żammet sew f’moħħha l-prinċipji li jirregolaw ir-rimedju mogħti lil-liġi, fost oħrajn, lill-kredituri bħall-appellati sabiex b’riħet l-**artikolu 315 tal-Att dwar il-Kumpaniji** jużaw l-għodda mogħtija lilhom biex jirkupraw flushom billi jiġi dikjarat li kien hemm kummerċ bi frodi.

35. Il-punt ta’ diverġenza bejn il-partijiet huwa li filwaqt li l-appellati jisħqu li l-appellant kellu l-intenzjoni li jqarraq bihom u li l-aġir tiegħu kien diżonest; fuq ix-xaqliba l-oħra, l-appellant jgħid li huwa qatt ma kellu l-

intenzjoni li jiffroda lil ħadd, li dejjem ħa l-aħjar deċiżjonijiet għan-negozju u li dak li wassal sabiex in-negozju tal-kumpanija jmur daqstant ħażin kien frott ta' ċirkostanzi lil hinn mill-kontroll tiegħu. Isemmi l-għeluq tal-Jerma Palace Hotel minn fejn kien jopera l-gym u r-rivoluzzjoni fit-Tuneżija fejn kien beda negozju ta' ATVs u *jetskis* u spiċċa b'xejn minħabba aġir ta' sieħbu Tuneżin fin-negozju. Jgħid, fost l-oħrajn, li l-intenzjoni biex jiffroda lill-kredituri tal-kumpanija ma ġietx ippruvata.

36. Din il-Qorti għarblet il-provi u d-dokumenti u wara li qieset l-istess fid-dawl tat-tagħlim tal-awturi u l-ġurisprudenza, tqis li d-deċiżjoni tal-Ewwel Qorti hija incensurabbli. Mingħajr tlaqliq ta' xejn, din il-Qorti ma tistax tifhem kif l-appellant jargumenta li l-Ewwel Qorti donnha rat kif għamlet biex il-fatti u l-provi interpretathom u applikat il-liġi b'mod li l-**Artikolu 315 tal-Kapitolu 386 tal-Liġijiet ta' Malta** jitqies milħuq. Dan mhux minnu xejn.

37. Ħarsa lejn dak li rriżulta mill-atti, jidher li bejn Catherine Buhagiar u l-appellant nibtet ħbiberija bejniethom. F'Settembru tas-sena 2004, l-appellant talab lill-appellata biex issellfu għaxart elef Lira Maltin biex jaqta' xi dejn. Huma ftehm u ffirmaw skrittura⁴ fejn l-appellant personalment intrabat li jrodd il-flus mislufa b'5% imgħax li kellhom jiġihom fi żmien sena. Jirriżulta li l-appellant ħallas fis-sena 2006.

⁴ Dok B a fol. 239 tal-proċess.

38. Fis-sena 2005, Claudio Caruana ħajjar lil Catherine Buhagiar biex iġġib xogħol minn barra għaliex qalilha li kien ikollha ħafna qligħ. L-appellata u żewġha tħajru. L-appellata tgħid li Caruana qalilha biex tieġu self mill-Bank għal dan il-għan u biex lilu ma ssemmihx. Jirriżulta li l-appellati ħadu self ta' madwar tletin elf Lira Maltin minn HSBC Bank u taw darhom bħala garanzija għall-istess self. Il-ftehim kien li jmorru ċ-Ċina biex jaraw ix-xogħol. L-appellant jordna għalih u hija għaliha billi kellha ħanut. Huwa illum stabbilit li l-appellant kellu jħallasha lura l-pagamenti li tkun ħarġitlu, b'10% żieda fuq l-ammont oriġinali. Minflok iċ-Ċina marru t-Taiwan fi Frar tas-sena 2005. Għalkemm Claudio Caruana ħa ħsieb jagħmel il-*bookings* tal-lukandi u ajruplani, iżda qal lill-appellata li ma kellux flus u kellha tħallas għal kollox hija anke għaliex kienet issellfet mill-Bank.

39. Jirriżulta mid-dokumenti ppreżentati li l-appellata xtrat xi xogħol għaliha, iżda l-aktar li xtara kien Caruana u x-xogħol tħallas mis-self li kienet ħadet. L-appellata tixhed li Caruana kien iserrħilha rasha li kien se jħallasha lura. Meta ġew lura Malta, l-appellant beda jistaqsiha kemm kien fadal flus mis-self bankarju sabiex ikompli jagħmel l-ordnijiet għalih. In kontro-eżami xehdet li hija kienet taf fejn kienu qegħdin imorru l-flus.

Catherine Buhagiar fissret li għall-bidu, l-appellant beda jħallasha lura b'xi

ċekkijiet li kienu jgħid li oħra, iżda l-ħlasijiet qatt ma kienu fissi u regolari. Maż-żmien beda jaqta' lura u bdiet tinkwieta. Kienet tmur titolbu l-flus u saret taf li kellu anke xi dejn ma zijuh. Dan kollu mhux oppost mill-appellant.

40. Ġara li fis-sena 2008, Claudio Caruana mar bi skrittura li kienet lesta li fiha huwa obbliga ruħu li jgħallas €30,281.95, l-ammont tħallas. Mill-affidavit tal-attriċi li ġie pprezentat fil-kawża numru 1013/13 tgħid li hemm tfaċċat għall-ewwel darba CNJ International Limited u tenniet li ma kinitx taf li Caruana kien jaħdem bil-kumpanija. Huwa qalilha li se jibda jgħallasha s-somma li hija tħallas fix-xahar biex jinqata' s-self u dan kien ta' €931.75. Dwar id-dikjarazzjoni li l-attriċi appellata ma kinitx taf bl-eżistenza tal-kumpanija, l-Ewwel Qorti m'emmnithiex u fissret għalfejn. Din il-Qorti hija wkoll tal-istess fehma u dan għall-istess raġunijiet msemmija mill-Ewwel Qorti.

41. Mhux kontestat li fil-bidu, l-appellant beda jgħallas lura s-self iżda wara ftit xhur beda jaqbeż xi ħlasijiet sakemm wasal żmien fejn waqaf iħallasha billi ma kellux flus. L-aħħar ħlas sar fis-27 ta' Frar, 2010, hekk kif anke kkonfermat mill-istess Caruana. Għalhekk l-appellati ħadu l-passi legali.

42. Ta' riljev huwa wkoll il-verbal li sar fl-1 ta' Frar, 2016 mill-avukat

Reno Borg għall-kumpanija konvenuta fil-proċeduri li tressqu għax-xoljiment tal-kumpanija⁵, meta ddikjara li, *“b’żieda ma’ dak li diġà ngħad mill-kumpanija intimata fir-risposta tagħha, jiddikjara illi s-soċjetà intimata mhijiex qiegħda tesercita n-negozju. Ilha wieqfa snin twal minħabba li n-negozju tagħha f’Malta kien jitmexxa mill-Jerma Palace Hotel, Wied il-Għajn, illi għalqet u illum tinsab fi stat dilapidat, u fit-Tuneżija kellha wkoll in-negozju tagħha illi sfaxxa mar-rivoluzzjoni ta’ dak il-pajjiż. Għalhekk l-istess soċjetà mhijiex f’qagħda li tħallas id-djun tagħha, skont l-Artiolu 214(5) tal-Kapitolu 386, u kwindi mhux qed jopponi x-xoljiment u l-istralċ tagħha”*.

43. Dan il-verbal jirrappreżenta t-teżi tal-appellant. Għalkemm irid jingħad li n-negozju fit-Tuneżija kien qiegħed jiġi operat minn kumpanija li kien j isimha CNJ Tunisia.

44. Mir-rapport tar-Riċevitur Uffiċjali jirriżulta li l-kumpanija CNJ International Limited kienet qiegħda fid-diffikultà finanzjarja u ma kinitx f’pożizzjoni li tħallas id-djun tagħha sa mis-sena 2004 u oġoè fl-istess żmien li Caruana talab lill-appellata sselfu l-flus għall-ewwel darba, li roddilha għalkemm mhux fiż-żmien miftiehem. Irriżulta wkoll minn rapport ieħor imħejji mir-riċevitur uffiċjali li l-kumpanija CNJ International Limited kienet ilha ma tibgħat kontijiet finanzjarji lir-Registatur tal-Kumpaniji sa

⁵ Rik Ġur Nru: 1208/2015.

mis-sena 2003. Bħala flus depożitati sab li kien hemm ftit ċenteżmi u kien hemm diversi kredituri inkluż Catherine Buhagiar. Lanqas l-kontijiet finanzjarji tas-snin 2004 sa 2008 ma ngħatawlu.

45. L-appellant ippreżenta wkoll il-kontijiet finanzjarji għas-snin 2000 sa 2023 liema *accounts* ma ġewx preżentati f'waqthom lir-Registratur tal-Kumpaniji.

46. L-appellant xehed li huwa kien jaf bl-eżatt x'kien qiegħed jiġri fil-kumpanija. Mill-provi mressqa b'mod partikolari l-*accounts* li ġew ippreżentati lir-Registratur tal-Kumpaniji u ħarsa lejn dawk li ppreżenta l-appellant innifsu waqt il-proċeduri (li mhumiex iffirmati mill-awditur) huwa ovvju li l-kumpanija ma kinitx tagħmel wisq qligħ. Lanqas flejjes fil-banek ma kellha wisq u bħala assi lanqas ma kellha sostanzjali. Għalhekk il-kumpanija kompliet tmexxi n-negozju fiż-żmien li tfaċċat l-attriċi bis-self ta' flus.

47. Jinstilet minn dan kollu, li l-Ewwel Qorti kellha raġun tgħaddi l-kummenti li għaddiet fil-konfront tal-mod kif tmexxa n-negozju. L-argument tal-appellant fit-tieni aggravju li l-Ewwel Qorti kellha biss tirreferi għall-perjodu li fih kellu jiġi kkunsidrat rilevanti għall-inferenza tagħha, ladarba l-kwistjoni kienet fil-konfront ta' kreditu wieħed mhux argument fejjedi. Mod ieħor, l-Ewwel Qorti għarblet sew il-fatti u għamlet

kronoloġija tajba ta' kif seħħew il-fatti.

48. M'hemmx dubju li l-kumpanija CNJ International Limited kienet tiġġenera negozju, però fuq il-karta ma jirriżultax li kien ikollha qligħ kbir. Jista' jingħad li dan kien il-każ sa mill-bidu tagħha, sakemm imbagħad fl-aħħar snin l-affarijiet marru dejjem għall-agħar. Fil-każ tagħna qegħdin nithaddtu fuq medda ta' snin pjuttost qasir, u għalhekk li ssir referenza għas-snin kollha u mhux biss fil-perjodu meta sar is-self tagħmel sens għaliex f'kawża bħal din irid jiġi wkoll mistħarreġ il-mod kif in-negozju kien qiegħed jitmexxa. Barra minn hekk, is-self li sar mill-attriċi appellata lill-konvenut appellant sar fuq medda ta' xhur u mhux f'okkażjoni waħda.

49. L-appellant jgħid sew li jeħtieġ li jiġi ppruvat li n-negozju tmexxa bl-intenzjoni li ried jiffroda lill-kredituri. Dan l-oneru jaqa' fuq min fetaħ il-proċeduri. Huwa magħruf li dan l-element f'azzjoni bħal din matul iż-żmien ħoloq ċertu diffikultajiet. **Profs. Andrew Muscat**, fil-ktieb tiegħu fuq imsemmi, jipprova jsib raġuni għal dan meta jikteb:

"Perhaps because this provision may potentially involve criminal liability, an early English case had stated that the test of intent will only be satisfied if there is 'actual dishonesty involving, according to current notions of fair trading among commercial men, real moral blame'".⁶

50. Madankollu, l-awtur ikompli jfisser li:

"The test will however be satisfied where directors allow a company to incur credit when they have no reason to think that the creditors will

⁶ *In re Patrick & Lyon Ltd* [1933] Ch. 786 at p. 790 per Maugham J. Vide also *In re E.B Tractors Ltd* [1987] PCC313 and *Re A Company* (No 001418 of 1988) [1991] BCLC 197.

*ever be paid.⁷ It can also be satisfied where the directors obtain credit at a time when they have no good reason to believe that funds will become available to pay the creditors when their debts become due or shortly thereafter.⁸ In **Electronic Products Limited v. Emanuel Micallef et**, the Court of Appeal emphasised that a requirement in fraudulent trading is to show that there was an intent on the part of the directors to prejudice the creditors of the company. And in **Dr Andrew Borg Cardona noe v. Victor Zammit et**⁹ the Court of Appeal pointedly stated that in order to find liability for fraudulent trading, the Court must examine not only whether there is fraudulent intent, but also whether actually dishonest measures were taken by the directors.”*

51. Profs. Andrew Muscat ikompli jiċċara dak li l-Qorti trid iżzomm quddiem għajnejha:

“The persons involved in the management of a company will not however be liable for fraudulent trading, even where the company continues to trade at a loss for a considerable period of time, as long as steps are taken to ensure that the claims of creditors will be satisfied, even if such steps do not legally guarantee payment¹⁰. The test of liability is subjective, so that unreasonable conduct is not in itself sufficient to establish liability. Negligence or incompetence

⁷ **Re William C. Leitch Bros. Ltd** [1932] 2 Ch. 71.

⁸ **R v. Grantham** [1984] BCLC 270 (C.A.). This case concerned criminal liability for fraudulent trading. In his judgment (*ibid*, p. 275) Lord Lane C.J. disapproved of the statement in **Re White and Osmond (Parkstone) Ltd**, (unreported 30 June 1960 Ch DY) that there would be no fraud if the directors genuinely believed “*that the clouds will roll away and the sunshine of prosperity will shine upon them again and disperse the fog*”. **R v. Grantham** was decided at a time when both civil and criminal liability for fraudulent trading was regulated by section 332 of the UK Companies Act 1948. Section 332 was split up by the statutory amendments introduced to the said Act in 1986. The provisions regarding criminal liability are now found in section 458 of the UK Companies Act 1985, which has been restated by section 993 of the UK Companies Act 2006, whereas the civil liability provisions are incorporated in section 213 of the UK Insolvency Act 1986. *Vide* further Brenda Hannigan, *Company Law (4th ed, 2016)* pp. 351-354. *Vide* also Andrew Keay and Peter Walton, *Insolvency Law: Corporate and Personal* (2003) which was quoted extensively in **Bowood Constructions Limited v. Greta Bugeja et** (First Hall, Civil Court) (31.01.2017). In **Dr Andrew Borg Cardona noe v. Victor Zammit et** (Writ number 27/2003 Court of Appeal, 14.05.2010), the Court of Appeal remarked that the First Court’s references to English text writers and judgments were not incorrect as the references were primarily to **R. v. Grantham** which was decided before the changes made to English law in 1986. The approach adopted in **R. v. Grantham** (as mentioned in the text to which this footnote refers) was approved in **Electronic Products Limited v. Emanuel Micallef et** (Court of Appeal) (25.10.2013). *Vide* also **Samchrome FZE et v. Danko Koncar et** (First Hall, Civil Court) (31.05.2018), **Albert Mizzi noe v. Noel Agius et** (First Hall, Civil Court) (07.04.2011); **Galleria Management Limited v. Angele Calleja et** (First Hall, Civil Court) (31.10.2017).

⁹ Writ number 27/2003 Court of Appeal, 14.05.2010. the judgment of the Court of Appeal was quoted extensively in **Electronic Products Limited v. Emanuel Micallef et** (Court of Appeal) (25.10.2013)

¹⁰ **Re Augustus Barnett & Son Ltd** [1986] BCLC 170.

*cannot be put on an equal footing with fraud¹¹. Moreover, the courts have demanded a strict standard of proof, although **R. v. Grantham** has made it somewhat easier to prove the necessary fraudulent intent¹². It would appear that the difficulty of establishing dishonesty has often determined the issue of proceedings where a strong case may have otherwise existed for recovering compensation¹³. The Court of Appeal decision in **Morphitis v. Bernasconi**¹⁴ is a further attestation to the difficulties of persuading a court that fraudulent trading has occurred¹⁵.*

The elements of ‘intent to defraud’ and ‘knowingly parties to the carrying on of the business in the manner aforesaid [that is, in a fraudulent manner] in article 315 should leave no doubt that negligence or even gross negligence are not sufficient as the mental elements of ‘intent’ and ‘knowingly’ required for a finding of fraudulent trading would be missing in such cases.”

52. Meqjus dan kollu, irriżulta li l-appellant beda bis-self ta' għaxart elef lira Maltin mingħand l-attriċi fis-sena 2004, fejn giet anki ffirmata skrittura bejn l-attriċi u bejn Caruana f'ismu personali. Għalkemm tardivament l-appellant radd lura s-somma mislufa bl-imgħax. Fl-istess ħin jirriżulta li l-appellant ikkonvinċa lill-appellata biex iġibu xogħol minn barra għaliex qalilha li kien se jkun hemm qligħ tajjeb u dan billi l-istess attriċi kellha ħanut. Qalilha wkoll biex tmur tiegħu self minn bank lokali u sselfu l-flus iżda lilu ma ssemmihx. Hekk sar u l-atturi taw garanzija b'darhom għal dan is-self. Tant kien fi stat ta' likwidità ħażina li l-vjaġġ u l-lukandi għal Taiwan ħallsithom l-appellata. Meta kienu t-Taiwan, l-attriċi xtrat għall-ħanut tagħha iżda l-appellant beda jħallas għax-xogħol li kien se jimporta bi flus l-attriċi li kienet ħadet b'self. Meta ġew Malta, l-appellant baqa'

¹¹ *Omissis.*

¹² *Omissis.*

¹³ *Omissis.*

¹⁴ [2003] 2 WLR 1521.

¹⁵ *Omissis.*

jitlobha l-flus li kien fadal mis-self biex ikompli jixtri.

53. Filwaqt li din il-Qorti, b'hall-Ewwel Qorti, hija konvinta li l-appellata kienet taf bl-eżistenza tal-kumpanija CNJ International Limited, anke fiż-żmien li kienet qiegħda ssellef il-flus lill-appellant u kienet taf il-flus għalxiex kienu qegħdin jintefqu, dan ma jfissirx li l-appellant għandu jinħeles mill-obbligi tiegħu. L-appellant kien jaf tajjeb li l-kumpanija mmexxija minnu ma kellhiex flus u/jew assi sabiex tħallas lura l-flejjes li kien qiegħed jissellef. Huwa minnu li l-ewwel darba li ssellef il-flus raddhom lura. Din il-Qorti ma teskludix li dan is-self kien preludju għal li kien ġej, fis-sens li l-appellant induna li l-attriċi kellha likwidità finanzjarja u biex juriha li huwa kien bniedem li jonora l-obbligi tiegħu, bħala fatt ħallasha. B'hekk meta jitlobha darb'oħra kellha biex isserraħ rasha. L-attriċi tgħid li Caruana dejjem kien iserħilha rasha li se jagħtiha l-flus lura. Fl-istess żmien ikkonvinċiha li tissellef hi flus u parti minn dak is-self kellu jkun għalih. Baqa' jixtri l-materjal anki jekk kien jaf li flus u assi ma kienx hemm.

54. L-appellant waħħal fl-għeluq tal-Jerma Palace Hotel u għat-taqlib politiku fit-Tuneżija, iżda filwaqt li dawn il-ġrajjet (li l-appellant ma kienx jaħti għalihom) din hija analiżi tas-sitwazzjoni wisq sempliċistika u konvenjenti. Is-self mill-attriċi li sar fis-sena 2005 kien qabel għalqet il-Jerma Palace Hotel u sa dak iż-żmien il-kumpanija diġà ma jidhirx li kienet

f'qagħda tajba. Madankollu, l-appellant baqa' jissellef iżda beda negozju ieħor b'kumpanija differenti CNJ Tunisia fit-Tuneżija. L-Ewwel Qorti wettqet analiżi tajba dwar dan in-negozju l-ġdid, ċjoè li kompla jitgħabba bi djun u huwa ovvj u li m'għamilx studju tas-suq sura billi n-negozju li fetaħ kien jeħtieġ kapital qawwi. Fir-rikors tal-appell, l-appellant jgħid li għamel studju però dan ma rriżultax mill-provi. Dan huwa aġir abbużiv min-naħa tad-direttur.

55. L-Ewwel Qorti ma rabtix l-intenzjoni tal-frodi biss mal-fatt li l-appellant ma kellux l-accounts tal-kumpanija miżmuma skont il-liġi, billi kienu biss il-*financial statements* għas-snin 1998 u 1999 li ġew preżentati lir-Regjistratur tal-Kumpaniji, u dawk għas-snin 2000 sa 2003 jidhru li tħejjew iżda baqgħu ma ġewx preżentati. Imbagħad għas-snin 2003 sa 2015 (meta l-kumpanija ġiet xolta b'ordni tal-Qorti) lanqas tħejjew. Bla dubju dan il-fattur kellu jingħata importanza għaliex: (i) juri li l-appellant ma qiesx li kien meħtieġ li l-kumpanija tkun konformi mal-obbligi legali tagħha; u (ii) ebda kreditur ma kellu ċ-ċans li jeżamina kif kienet il-qagħda tal-kumpanija. L-appellant jgħid li investa ħamsin elf Lira Maltin minn butu fil-kumpanija iżda dan ma ġiex ippruvat u lanqas deher li ta xi frott għan-negozju jekk verament sar.

56. Claudio Caruana jinsisti li l-attriċi appellata kienet taf x'inh u għaddej għaliex kienu jitkellmu ħafna u siefret anki miegħu fuq xogħol. L-appellati

jjiċċdu dan. Din il-Qorti tagħraf li kien hemm sinjali ċari li l-kumpanija ma kellhiex flus jew assi meta lanqas biex jitħallsu t-titjiriet u l-lukandi ma kellha, meta marru Taiwan; u kif ukoll, għax-xogħol li ġie impurtat tħallas mis-self li ħadet l-attriċi. Huwa ovvju li l-attriċi fdat iżżejjed lill-appellant u messha qagħdet aktar attenta u mhux baqgħet toħroġ il-flus, li parti minnhom biss tħallsu lura mill-appellant. Madankollu, l-appellata ma kellhiex aċċess għall-kontijiet bankarji u ladarba l-accounts ma kinux ipprezentati lanqas, li kieku riedet, ma setgħetx tarahom. B'hekk jiġi li hija ma setgħetx tkun taf il-pozizzjoni finanzjarja tal-kumpanija. Fuq ix-xaqliba l-oħra, l-appellant kien jaf u baqa' jissellef u jkabbar il-ferita. Ma ħa l-ebda passi biex iwaqqaf l-emorraġija. Minflok, meta beda n-negozju bil-kumpanija CNJ Tunisia, CNJ International Limited bdiet tintuża biss sabiex tixtri vetturi għall-kumpanija Tuneżina u toħroġ il-fatturi. Jista' jingħad għalhekk li l-appellant ġab lil CNJ International Limited fi stat ta' inattività. Ma jistax ukoll ma jingħadx li meta l-kumpanija CNJ International Limited iffirmit l-iskrittura fis-sena 2008, il-kumpanija ħallset is-somma ta' €30,281.35 u għal diversi xhur sa Frar 2010 ħallset il-pagamenti skont il-ftehim, iżda imbagħad il-ħlasijiet waqfu ħesrem. Sinjal ċar ta' nuqqas ta' ppjanar ta' kif kellu jitmexxa n-negozju. L-appellant sostna li n-negozju fit-Tuneżija kien sejjer tajjeb, iżda prova ta' dan ma nġabitx. Dan appartu li l-uffiċjal riċevitur ipprezenta lista ta' kredituri.

57. Għalhekk sewwa qalet l-Ewwel Qorti li, *"il-kollass tan-negozju ta'*

CNJ International Limited ma kienx imputabbli unikament għall-egħluq tal-lukanda Jerma Palace Hotel u għall-konsegwenzi tat-taqlib politiku li kien hemm fit-Tuneżija, iżda għal business model fejn ir-revenue seta' jiġi generat kważi għalkollox bis-self. Kienet taħdem b'deficit budget mingħajr kontroll effettiv".

58. Għaldaqstant din il-Qorti, bħall-Ewwel Qorti, hija tal-konvinzjoni li l-imġieba ta' Claudio Caruana taqa' eżatt f'dak li jipprovdi l-**Artikolu 315 tal-Att dwar il-Kumpaniji**.

59. Għalhekk l-aggravji tal-appellant se jiġu miċħuda.

Deċiżjoni

Għaldaqstant għal dawn ir-raġunijiet, din il-Qorti qiegħda **tiċhad** l-appell ta' Claudio Caruana u tikkonferma s-sentenza appellata, bl-ispejjeż kontra tiegħu.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Christian Falzon Scerri
Imħallef

Josette Demicoli
Imħallef

Deputat Registratur
gr